

Nro. 9.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből, Kedden Julius 31 - ik napján

BCU 1804-ik esztendőben. library Cluj

Magyar Ország.

Egerből Julius 17. dik napján. E' folyó hólnap első napján tartatott Papiban az oda való Reform. Predikátor T. T. Marton János Ur Jubiléumi innep napja, melly az ő Predikatori hivatala 50 ik esztendejére lett szerentsés fel viradásának emlékezetére volt rendelve. Mely öröm innepet sok papi és világi érdemes U. rak tiszteltenek meg jelenlétekkel. Ezen innep, avagy Jubiléum, ekképen ment végbe. Reggeli kilencz óraker az egész sokaság bé menvén a' templomba, a' meg tisztelendő öreg atya a' magarendes székibe bé ült, három fiainak előtte adott hely, kik közzül ketten, úgymint T. Marton Ge-

deon és József a' Mszy. Hazában, a' harmadik p. dig, úgy mint Dániel Cseh országban viselnek Predikátori hivatalt. — Az isteni tisztelet kezdődött az a' végre készített harmóniás énekléssel; aztán az alkalmatossághoz képest szép és fontos predikatziót mondott, a' Miskolczi Ref. Ekklésiának egyik érdemes Predikátora Tiszt. Szatthmári József Ur azon igikről, a' mellyek Esaias 40: 30. 31. verseiben vannak. — Annakutánna két vagy három vers éneknek közben lett el énekeltetése után, T. T. Esperest Kérészti István Ur ment fel a' predikáló székbe, 's a' Jubiléumnak eredetéről, tzeilyéről, és hasznairól igen tudós és hatóságos beszédet mondván, azt T. Marton János Urra alkalmaztatta, egyszeremind hasznos életét is le írta rövideden a' halgatók előtt, 's végre áldást mondott ezen tisztes öreg atyára. Ennek végződésével ismét egynéhány versek énekeltettek el harmóniával, 's azután maga a' tisztes öreg menván fel a' predikáló székbe, minden pápaszem nélkül olvasta el azon buzgó könyörgést, mellyet ezen alkalmatosságra készített, és a' mellyben hálaikat adott az isteni Felségnek azon különös kegyelmességéért, hogy azon napra, melly Predikátori hivatalra lett fel szenteltetésének 50-ik esztendeje vala, őtet fel virasztotta, 's szent kötelessége folytatásában illy huzamos időig szakadatlanul erősítette. — — Tizenkét óra tájban ismét egy ének énekeltetett el harmónián, 's ezzel a' Jubiléumi ceremónia bé rekesztetett. — A' Ref. Predikátorok között, a' kik későtske érik el ezen hivataljokat, ritka találattik, a' ki illy jubiléumot érkeffen és tarthasson. —

Német Ország.

Azon számtalan sok új talalmányok között, a' mellyeket az el múlt 18 ik század e' világra szűlt, az emberi nemzet köz javára nézve leg első helyet érdemelnek a' tehén himlővel való bé öltésnek, és a' Siket-Némák tanításának mestersége. Az elsőbbet Orvos Doktor Jennernek kell tulajdonítani, 's akármit szollyanak ellene ellenségei, de soha az abból származott ditsőségtől ötet meg nem foszthatták. — Az utólsóbnak, tudni illik, a' Siket Némák tanítása mesterségének egy l'É p é e nevezetű Fr. Abbas tartatik fel találójának, mellyet ő utánna a' még most is élő Párisi polgár Sicard olly nagy tökéletességre vitt, hogy ritka siket-néma adatik kezébe, a' kit beszélni is meg ne tanítottson.

A' jelenvaló időben, Hamburgban, Professor Gurlitt, a' Siket-némák tanításának mesterségét a' Németeknek, nevezetesen, a' 18 ik század kezdetében élt R a p h a e l G y ö r g y Lüneburgi Superintendensnek tulajdonította, a' kinek magának két siket néma leánya lévén, mind addig oktatta 's tanitgatta őket, mig végtére mindent meg értettek, az éleikbe tett kérdésekre egyenes és érthető szókkal való feleleteket adtak, a' templomban a' néppel együtt éneklettek, a' városban történt dolgokat mint meg tudták, 's másoknak meg beszéltettek, a' mint ezt néhány Lüneburgi öreg lakosok, a' kik őket esmértek, most is beszélik. Az a' nevezett Superintendens azon tudós munkatskájában, mellyet a' Siket-Némáknak beszédre való tanításoknak módjáról irt vala, azt jegyzi meg, hogy ő 1700. ik éltendőben Amsterdamban egy A m m a n nevezetű Orvos Doctort esmért, a' ki a' Siket-né-

ma ember beszédjéről (de loquela surdi et muti) szép könyvetskét adott valaki, és hogy 1711-ik esztendőben Drézdában egy Schulze Ilyly és nevezetű tudós taláztatott, a' ki ottan egy Siket-néma Institutumot állított fel, 's a' kia' siket-néma gyermeket két hólnap alatt olvasni, 's esztendő alatt beszélni is meg tanította. — Hogyha a' fent nevezett Hamburgi Professornak Gurli ttnak ezen előadása helyes, így nem a' Frantziák, hanem a' Németek talátták fel ezt a' meg betségelhetetlen mesterséget, melly Ő Csász. Kir. Felsege engedelméből, Titt. Császár András Úr fáradhatatlan szorgalmatossága után, már a' Magy. Hazába is tökéletességre vitetődött.

A' Párisi Siket Némák Institutuma mostani Directorának polgár Sicardnak, egy igen szép és drága brilliántos gyűrűt küldött I. Sándor Orosz Császár ajándékba, azon hasznos munkájának egy nyomtatványáért, mellyet ő a' közönséges nyelvnek tanításáról írt és küldött azon nagy fejedelemnek. — Azt jegyzik meg a' Franczia Zsurnálok, hogy azoknak a' Frantzia Országi Tudósoknak, a' kiket illy betség gyűrűkkel I. Sándor csak eddig is meg ajándékozott, 40 re megyen a' számok.

Saarbrück városa szomszédtságában egy új vulcanus, az az, tűzokádó hegy taláztatott nem régiben, mellynek repedésein sok füst és vitriól bűz takarodik ki. — Ottan ottan valamelly siket hang is hallatik belőle.

Ambár a' mult Juniusban vólt rendkívül való viz áradások, (mellyekről más alkalmatossággal szóllani fogunk.) Német Országnak mind déli mind északi részeiben felette sok károkat okoztak

légyen is a' gyümöltstermő' mezősségen: mindazáltal az onnan jött közelebbi tudósításokhoz képest azon környékekben, a' mellyeket ezentsapás nem érdeklett, mindenütt bőv aratást, és szüretet reménylenek a' lakcsok. Mellyhez képest, még ott is, a' hel szükség és drágaság vólt, mind az életnek, mind a' bornak az árra alább szállott. — A' Frankfurti levelekből azt olvassuk, hogy a' Rénus mellyéki szőlő hegyek, a' mennyire a' most élő emberek emlékeznek, soha szebbek nem vóltak, mint most.

Frantzia Birodalom.

Dijonból (Diuidunumbói) a' Burgundi vólt herczegségnek fő és népes városából irják, hogy ezen haldokló Juliusnak kezdetében ott körül belől sok effő járt, és hogy az Auxois hegyről a' viz által le mosatott földben sok régi arany és ezüst pénz jött napfényre, a' melly által felbuzditván a' lakosok, fáradhatatlanok a' pénz keresésben. A' miképen az ősz világstorténeteiről írott historiából tudjuk, ezen Auxois nevű hegyen állott hajdan Alésiá városa és erőlsége, a' mellyeket 1800 esztendővel ennekelötte Cæsar meg szállott, és erőszakkal meg is hódoltattott vala.

Egy Nantes és Rochelles városok közt fekvő St. Hermant nevezetű faluhelységben, egy fertály óra hofzfaságú köz földön, igen sok hernyó effő esett a' múlt Junius 24 ik napján. A' le esett hernyó féreg egy fél óra múlva a' közel lévő kertekre, 's mezei vetésekre menvén mindent meg emészített, sőt ha a' lakosok tüzeket nem raktak, 's azoknak fűtével azon féregket réz szerezint meg

nem ölték, rész szerént el nem üzték volna, a' faluban lévő házakat is el lepték 's bé töltötték volna. — Minthogy azon fsiuban lévő templomnak le rontásában akkor foglalatlanokdtak a' munkások; a' közelebb lévő grülekezethez ragasztatván azon helység. az oda való bal vélekedésű lakosok azt állították, hogy azon templom lerontásának következése lett volna azon hernyó effő; a' természet titkait vizsgáló 's tudó emberek ellenben, a' rendkívül való hévségnek és az azt követett nagy szélvésznek tulajdonítják azon történetet; az elsőbb a' hernyó tojas kikelését nagyon előmeneteliesítette, az utólsóbb pedig, tudniillik a' nagy szél azokat fel kapván, a' levegő égben oda ragadta.

Azon fényes tzeremoniát, a' mellyel Napoleon Császár az érdem legio tagjainak a' rendtizerét ki osztogatta, 's őket a' nemzet hívségére hittel le kötelezte, a' 15-ik Juliusi Párisi levelek következőképen adják elő: Madélben, úgymond, Ő Császári Felsége a' Tuilleri palotából az Invalidusok templomába menvén, a' Francia tizer előtte vittetett. A' miniszterek, az Ország Marsaljai és fő tisztviselei előtte, a' Császári udvari tisztek, és a' Császár adjutánsai uánna mentek. — Az Invalidusok, avagy az el erőtlenedett katonák háza kapujánál, Páris városának mestari kormányozója Marsal Murat, és az Invalidusok Gubernatorja Generál Serrurier fogadták el a' Császárt. — Kardinal Dübelloy, 's egyszersmind Párisi Érsek az oda gyült papsággal egyetemben a' thronusba vezette őtet, a' melly körül az érdem legiónak nyvezetesebb tagjai állottanak vala. — Sz. misét Kard. Kaprara mondott. Azon legiónak fő Cancellariusá Senator Lacede

az Evangélium végződése után szép orációt mondott. — A' fő czeremonia mefter, és a' fő komornyik két arany tanyéron a' Császár eleibe vitték azon legionak tzieréit, a' mellyeket ő a' Te Deum laudamus alatt az érdem rend tagjainak ki ösztogatott. — Ö Császári herczegsége Lajos az Ország Connetablese adta által a' Császárnak azon két keresztet, a' mellyeket a' maga felső köntösének gombjaira kötött. — A' Császári herczeg, és a' Birodalombéli fő tisztek egyenként tették le a' hitet, a' legionak több tagjai pedig közönségesen mind együtt. Maga a' Császár mondotta el az esküvés formáját nagy fel szóval előtök következendöképen: „Kommandánsok, tisztek, legionariusok, polgárok, és katonak esküdjetek meg btsüilletetekre, hogy ti a' Birodalom szolgálatjára, határjainak egész épségében való megtartására, a' Császárnak, a' Respublika törvényeinek, és azok által szentségeslé tétetett tulajdonosságnak védelmezésekre, és azoknak a' próba tétéleknék, a' mellyek a' feudalis alkotmány vissza állítására tétetödnének valaha, minden igasságos, józan okossággal 's törvényekkel meg egyyező eszközök által leendő el háritására, magatokat fel áldozni mindenkor készek lesztek; végtére arra is esküdjetek meg, hogy ti a' szabad:ságnak 's egyenlőségnek mint a' mi alkotmányunk fundamentomos özlopainak fenn tartasában tellyes tehetséggel munkálódni fogtok.

Az Argus nevezetű Párisi közönséges újság levélnek egyik minsp költ darabjában egy igen fontos elmélkedés találtatik Európának jelenvaló politica egyarányúságáról, mellynek fő czéllyá abban határozódik, hogy a' több Európai Hatal-

masságok, az Orosz Birodalom Oriási lépésekkel való nevedezésére nézve annál figyelmetesebbekké tétetődjenek: „Frantzia Ország szomszédjainak, ugymond, örvendeni kellene a' Frantzia nemzet hatalmának öregbedésén. A' több Európai Hatalmasságok, úgymond, az Orosz Birodalom és Anglia Ország közzé voltak szorittatva, a' melly a' többinek kereskedését és gazdagságát egészen elnyelni, 's magának határ nélkül való birodalmat szerezni igyekezett. — Szerentséjekre egy olly hatalmasság támadott Európa déli részében, a' melly elegendő erővel bir az északi nemzetek szorításának való ellentállásra. — Frantzia Ország lön az az óltalom bátyja, a' melly Európának mástól való nem függését és bátorságát védelmezi; ez az ország az, a' melly az északi nemzetek felette nevededő hatalmoknak határt szabhat. — Hogyha néhány esztendőkkel ennekölte. szerentsések lehettek volna az Oroszok a' Frantziák ellen koholt planumoknak eszközlésében, azonnal egész Európát elnyelték volna — az északi győzedelmesek mingyárt öszve kaptolták volna magokat a' tengeri tyrannusokkal, végtére magát Angliát is megbuktatták volna.“

A' Monitörnek 15 ik Juliusi darabjában, ezen tzim alatt: A' Bonapartéval való békeség, egy olly rövid munkátskának summája közöltetik a' Frantzia Orzági Publicummal, melly egy Londoni közönséges levélből vétetődött által, és a' mellyben elő forduló tárgyakra fontos jegyzéseket teszen a' Monitörnek írója. Ennek az irásnak szerzője leg elsőben is azt teszi kérdésbe, lehetne e' most az Anglusoknak a' Frantziákkal való békeséget kívánni? Ennek

a' fontos kérdésnek meg fejtése minden igaz Britusnak hasznára czéloz. Bonaparte is olly szerentse fia, mint voltak hajdan Cæsar, és Nagy Károly Császár. Hogyha mindazáltal az ő bátor előmenetelét, és az ő hirtelen való felmagasztaltatását meg gondoljuk, meg kell azt vallanunk, hogy ő neki e' világ históriájában párja nem található. Eppen azon mértékbe nevedett az ő telhetetlen dicsőffégre való vágyodása, a' melly mértékben nevedett a' szerentséje. Minekelőtte ő az Olasz Respublika fejévé tétetődött, és minekelőtte Helvéciát járma alá vetette volna, nagyon ohajtotta a' békefféget (1). De minekutánna azt elérte volna, a' maga hatalmának ki terjesztését erőnyozó projectumait tovább is folytatta, a' melly feltételeiben mindazáltal az Angliai bñlts és okos ministerium neki akadályt tett. — A' ki a' Bonaparte talentomairól, 's hatalmáról meg útalással beszél, hazud a' Publicum előtt. — Ő avval keztette önnön magát, hogy Angliát meg hódoltatathattya, és ezt annyival inkább el lehet hinni, mivel álhataratlan azt állatta a' leg tudósabb Frantzia, hogy Angliának meg hódoltatását 50000 emberből álló ármadiával könnyen lehet eszközteni. Ezt a' feltételt az Ad dington bñlts intézetjei meg előztek és hijjába valókká tették (2) "

Bonaparte mindennél jobban tudja azt, mennyire mentenek legyen a' mi védelmező intézetjeink, és épen azért halasztotta az ellenünk való expeditionnak eszközését, mivel a' maga erejét elégtelennek találta a' szeme előtt lévő veszedelemnek el háritására. Ezen környülállásokra és egyéb okokra, 's kiváltképen a' Fr. Országai financiának rossz kárba való lételére nézve (3), az oda való ke-

reskedésnek semmivé való tétetése és a' tengeri erőnek jó lábra való helyheztetésének lehetetlensége birták Bonapartét arra, hogy ő a' békeséget a' háborúnak eleibe tegye. Arra való nézve egy szálmit sem lehetne tudálni, hogy ha ő az illy szoros környülállások közt békefféges feltételeket terjesztene előnkbe. — Hanem e' már a' kérdés, hogy ügyelhet e' ezen feltételekre Anglia, vagy pedig mint titkos hadi fortélyt meg vesse. — Igaz dolog ugyan az, hogy mindenkor kívánni kell a' békefféget. — A' háború felette sok költséggel jár, töbnire majd minden munkás embereink katonákká változtattak által, és külföldi meghodoltatásaink is keves hasznót igrnek minékünk. — Ugy de olyan békefféggel kina'na e' meg bennünket Bonaparte, mint a' minémfét mi ohajtanánk? A' közönséges uradalom, leg alább az Európai Hatalmasságok felett való uralkodásforog ennek az új Császárnak az elmejében, szüntelen ezen a' tárgyon töri ő a' fejét, és az a' békeffég, a' mellybe ő velünk meg egyezne, nem egyéb, hanem csak egynéhány napokig tartó fegyverfzűnés lenne. — Egyedül Anglia akadályoztathatja az ő fenn hágó fel tételének eszközlését, és ha ő rajtunk diadalmat vehetne, senki és semmi sem állhatna ő ellene. — Hogyha a' velünk való békeffég kötésben arra fogja Bonaparte magát kötelezni, hogy ő számos ármadiáit szellyel oszlattya, és a' hajok építésétől meg szünik, így békefféget lehet vele kötni (4); de ha több néppel fogja ármadiáját szaporítani, tengeri erejét helyre állítani, vagy pedig újább f szövetségre fog a' több Európai tengeri Hatalmasságokkal lépni, így nem hasznunkra, hanem kárunkra szolgálna minékünk a' békeffég. —

Az Anglus Irónak ezen feltételeire következő jegyzéseket teszi a' Monitör.

Az 1. sőre. Helvéczsiának jó karba, rendbe, és bődlog állapotba lett helyhezttetését annak járom alá lett vettetésére magyarázzák az Anglusok. Helvéczia azért rekefztetett járom alá, mivel meg nem engedődik már ezután, hogy ott fortyoskodhassanak az Anglusok Frantzia Ország ellen.

A' 2. ikra. Lehetetlen a' neveésől megtartzkodni annak, a' ki azt által láttya, miként hízkelkednek magoknak az Anglusok, el hitetvén azt magokkal, hogy az ellenek tétetett plánumot ők egézfien héjjába valóvá tették. Abban a' szempillantásban, a' mellyben ezen plánumok eszméretesekké lefznek, fogja azt a' világ topasztalni, ha héjjába valókká tették légyen e' azokat az Anglusok?

A' 3. ikra. Igen nevetséges állítás ez egy olly nemzetre nézve, a' melly mindent kéz pénz felzet, mellynek semmi papiros pénze nintsen, melly kevesebbet ad ki, mint bé veszen, és a' mely a' Status pensionistainak három hólnappal többet, az az, nem 12, hanem 15 hólnapra fizet előre, egyedül azon okra nézve, hogy annál több rendet tarthasson a' maga költségeinek ki adasába.

A' 4. ikre. Egyedül az Anglusok kívánhatnak illy dolgot, tudaiillik, hogy több hajót ne építsenek a' Frantziák, mint a' mennyi most kélfzen ván. Hallyátok meg Anglusok! Ha szerentsétek lenne is azon 40 millió Frantziák közül, a' kik Országunkban most élnek, 30 millió embert, mindenféle tsapások, sőt még a' fegyver által is el vesztegetai, és ha az

életben maradandók között egyetlen egy se lenne a' fegyverfogásra alkalmas, még sem gondolhatnátok 's szolhatnátok ennél nagyobb káromlás, és sem maradhatnátok lakolatlan. — Ti azt akarjátok ellenségeiteknek parantsolni, hogy öfziellák széllyel ármadimikat, és egyetlen egy hajót sem refszeljenek többé építeni. *Risum teneatis amici!*

Nagy Britannia.

A' *Courier de Londres* nevezetű Londoni közönséges újság levelnek 6-ik Juliusi darabjából nagy világgóflágot lehet az utólsó Párisi öfzve esküvésre, 's nevezetellen pedig néhai *Pichegrü*, és *Moreau* Generálra nézvevenni. Mielőtt utánna, úgymond ez az újság level, *Georges*, *Moreau*, és több öfzve esküvéssel vádoltatott személyek ellen törvényes szententzia hozatott vólus, semmi sem tartoztathat minket annak ki nyilatkoztatásától, a' mi a' Bonaparte ellen való öfzve esküvés dolgában valóság vólt. Egészellen elfizanta *Pichegrü* magát arra, hogy azt az embert, a' kit sem a' hazafiak közt támadott háború, sem az idegen fegyver által láb alól el küldeni nem lehetett, közönséges helyen támadja meg. Egész feltétele abban határozódott meg, hogy két Burbonniai házból való herczegek néhány bator vitézeikkel egyetemben, *Bonapartéra*, maga testörző katonai közt rohanhassanak, ötet, ha ezek a' ketségbe esésig magokat nem védelmeznék, elhartzollyák, a' *Senatus* előtt törvénybe idézzék, 's annal fogva a' régi monarchiát ismét helyre állítsák. — Ezen fok nehézségekkel öfzve kaptsolt planumnak előközlésére a' *Moreau* vélek leendő egyetértést szükségesnek ugyan nem tartották, hanem még is

féltek az ő ellentállásától. — Még attól is tartot-
tak, hogy ha szinte hálojokba kerithetnék is B o-
n a p a r t é t, de könnyen meg eshetne, hogy a' meg-
tartó Tanács M o r e a u r a bizna a' Respublika
kormányát. — Ezen tekintetre nézve szükségesnek
ítihék a' M o r e a u hajlandóságát eleve ki tanul-
ni, a' ki is a' Bonaparte ellen való indulatját nem
is titkolta, 's azon kívül a' Pischegrüvel leendő
meg békélésre is Hajlandó volt, és imé ezek vól-
tak azok a' nevezetes körülállások, a' mellyek
Pischegrüb en, és czimboras társaiban nagy
bizodalmat gerjesztettek; de ha M o r e a u t jobban
esmerték volna, bizonyosan semmit sem támasz-
kodtak volna reája. — Igen mehezen szenvedte azt
Generál M o r e a u, hogy őtet mindenben el mel-
lőzte B o n a p a r t e, a' felsége és az anyosfia is,
a' kiket az új udvari dámák meg útániláttattak,
nagyon ingerlették M o r e a u t ő ellene; de mind-
ezek csak magános visszavonások vóltak, a' melyek-
re Pichegrünek semmit sem lehetett volna építeni:
ambar fokán avval hizelkedteük légyen is ő nékie,
hogy egyedül az ő jelenlétére váraкоzzék Gene-
rál M o r e a u. Ezek, 's őzekhez több körülál-
lasok indították Pichegrüt a' Párisba való me-
netelre.

L o n d o n b ó l Julius 6-ik napján. Iten kö-
zönségesen abban a' vélekedésben van a' Publi-
cum, hogy nem sok idő múlva hozzá kezdenek a'
Frantziák azon ellenünk való expeditióhoz, a' mely-
hez már elszendőtől áltak készülnök. Szükségeské-
pen hozzá is kell nékiek ahoz nyúlui, másként sem-
mi módjok nem lehet a' reánk való támadásra.
— Az el múlt héten nagy mozdulások vóltak a'
tenger tulsó partyain táborozó Frantzia hadi seré-

gek közt, az Angliába leendő ki szállásra rendeltetett Francziáknak számok 160 ezer főre tétettek. — Hanem a' mi tengeren lévő flottáink is minden szempillantásban készen várják őket, és hogyha ezek az ellenség meg akadályoztatására elégtelenek lennének, regularis és önkényhöz valóhozott katonaságból álló hadi seregeink nagy számmal és olly jó készületben vannak, hogy akarmely gyakorlott ellenséggel is szembe szállhatnak. Hogy ministereink se kételkedjenek a' Frantzia expeditionnak elkezdődéséről, világos azon Királyi jelentésből, melly az alsó Parlamentumnak mai gyűlésében el olvastatott, 's mellynek rövid summája ebből áll: „Ö Kir. Felsége, úgymond, a' ki maga hiv alatta valónak maga eránt való hívségéről és engedelmességekről kötelességgel meg van győződve, úgy hiszi és tartja, hogy a' jelenvaló körülállások közt olly intézkedéseket fognak tenni, a' mellyek által az ellenségnek minden erőlködései és szándékai kéjjába valókká tétődnek a. a. t.“

T u d ó s í t á s.

Az áhétatosfságnak és adakozásnak ama számtalan munkái között, mellyeket Magy. Ország első Királya Sz. István Istennek és Nemzetének áldozott, különös helyet érdemel az Apaczák Monostora, mellyet a' Böld. Szűznek általma alatt Welsprimben épitetett, és sok jószággal meg gazdagított. — Meg tartásra méltó, hogy a' Fundatio Diplomája, az az, Királyi patsétes levele, Görög nyelven van írva; de a' melly azon sok irások közt, mellyeknek özenében mintegy őszni láttatunk, soha mind ekkorig egéztlen és igazán

ki nem vőlt nyomtatva. A' tördelések és magyarázatok, mellyek imitt amott elő fordulnak, tele vannak hibákkal és gántsokkal; mindazáltal ezeket is örömmel és jó szívvel hitték, 's fogadták el majd egy átaljában az Olvasok.

Ez az, a' mit sajnosan nézett a' mi Irásfeszőnk — ez indította őtet arra, hogy ezt az hajdani és szent Documentumot (törvényes bizonyító levelet), mellynek mássa nintsen, és esztendő századok óta óhajtatott, elővonné, helyenként meg világosítaná, és, maga valóságos formájában, rézre metzsetve, a' petséttel együtt közre bocsátatá, 's ezen tétemény által az igazságnak, és honnyi történeteknek meg adná polgári adaját. Mert afféle szabású az eredeti irás, hogy azt sem a' mi korunkbeli Görög betűkre fel nem tserélhetni, sem egy terhes munka nélkül nem olvashatni, sem nem érthetni egy kordéra; mind az Irás, mind a' szójárás egész a' bámulásig homályos, 's egyedül annak az időszakaíznak tulajdona, a' mellynek szüleménye.

Találtatik a' munka Pesten, a' mi költségűnkön, a' Királyi Universitásnak betűivel nyomtatva, tsinofsan, nagyobb 8 ad rétbén, és 40 krajtzárra van az árra meghatározva, ezen tizimalatt: Diploma Græcum S. Stephani Regis, Monialibus Coenobii Welzpremiensis datum, a Colomanno Rege renovatum. Disseruit G. A. Szerdahelyi, Abbas S. Mauritii de Both. Cath. Ecc. Vaciensis Canonicus, S. C. et R. A. M. Consiliarius. Pesten Sz. Jakab Hsvának 16-ik napján, 1804 ik esztend. — Kilián Teflvérek Pesti Könyv városok.

Harmadizori Híradás.

Tekint. Nemes Bihar Vármegyének igen nagy érdemű 's közönséges kedvelségű mostani Fő Notariussa, Tek. Domokos Lörintz Ur, Tekint. Szala és Wefzprém Vármegyékben fekvő örökös birtokait, a' jövő Sz. Mihály napkor több esztendőkre árendába bocsátani szándékozik. A' kinek tehát azon jószágoknak árendába való vételekre kedvelesen, ezen folyó Julius hólnapnak közepétől fogva, a' jövő Augustus 12 ik napjáig, a' nevezett Fő Notarius Urral, a' Bal. Fűredi Savanyú viznél, a' hol tudniillik most mulatása vagyon, vagy személy szerént, vagy hozzá bocsátandó levelei által traktálhat.

A' Bal. Fűredi Savanyú Viznél lévő Orvosi Institutumról való harmadizori Tudósítás.

Mint hogy körül belől az a' hazug hír repdesett ezen savanyú viznél és fürdőnél lévő intézetekről, mintha itten sem helybeli Orvos Doctor, sem kézi Orvós nem vólna; szoros kötelességünknek esmérjük a' Magy. Publicumot arról tudósítani, hogy ezen orvosló viz egyik nélkül sem szükölködik, és hogy az ide rendelt új Orvosnak directiója alatt, az ide gyülekezett betegek, ezen esméretes orvosi erővel bíró savanyú vízzel és fürdővel a' legjobb haszonnal élnek. Egyszeremind reményleni is lehet, hogy ezen helységnek mostani földes úra a' Sz. Martoni Fő Apatúr az emberiségnek hasznáért, és a' Publicumnak kedvéért azon hasznos intézeteket, a' mellyek itten téttenek ennekötte, tellyes tehetsége szerént előmeneteltíteni kívánva.

D. D. S.

H Í R - A D Á S.

A lább-írtt illendő tisztelettel ismét jelentem a' nemes Magyar Publicumnak, hogy nálam Stéhelio Kristófnak Katedrismusi Házi Társas nevezetű híres könyvére, a' már emekelőtte jelentetett mód szerént, tudni-illik: nyomtató-papírosra 3. forinttal, író-papírosra 4. forinttal, és szép pósta-papírosra 5. forinttal Augustus Hónak végéig lehet prænumerálni. Az érdeemes előre fizetőknek számán fellül, a' papírosnak, és más egyéb, a' nyomtatáshoz szükséges szereknek, drágasága miatt, író, és pósta-papírosra ugyan egygy-sem, nyomtató-papírosra pedig csak igen kevés exemplárok fognak nyomtatattatni, és ezek-is a' prænumeratióknak ideje után már nem hárcom, hanem öt forintokért fognak adattatni. Ugyan azért, minden érdeemes Collectorok, Különösen pedig a' Tiszt. Esperest, és Prædikátor Urak barátságosan általam kéretettnek, ne terhelteszenek ezen jelen esemet az ő ájtatos híveikkel mennél előbb közleni, prænumeránsokat szerezni, az előre le-fizetendő pénzeket, a' Prænumeráns Uraknak tisztán írtt érdeemes neveikkel egygyütt, mivel ezek a' Könyvnek első leveleire ki-fognak nyomtatattatni, Nyaka-vagó Sz. János' Vasár' alkalmatosságával Pestre, vagy pedig Po'sonyba hozzam meg-küldeni; a' tizen-egygyedik exemplár tett ígéretem szerént az érdeemes Collector Uraknak minden hijányosság nélkül ki-fog; szolgáltatni.

Ezen kívül jelentem még azt-is; hogy ama' teljes meg-elégedéssel vett, nagy betűkkel in 4to a' Kasseli formátum szerént nálam ki-nyomtatattott Károli Gáspárnak Magyar Bibliájából még meg-maradott kevés számu exemplárok, mivel az egész nyomtatványnak nagyobb része a' Tit. Subscribens Urak között elkölt, még Augustus Hónak végéig az én Pesti, és Po'sonyi Könyv-boltjaimba 6 for. és 40 krajtzárokért fognak találtatni: a' kik tehát ezt a' nevezetes, az ő külső szépség, és minden hibáktól tiszta mivólta miatt, hogy szülekrol a' maradékokra által menyen, érdeemes könyvet kívánnyák magoknak meg szerezni, igyekezzenek e' meg-határozott idot használni, mivel Septembernek első napjától fogva annak köz ára 8 forintokra fog emeltetni. Végtére:

Számos nemes Hazafia tól, Prædikátor Uraktól, és isméretesebb Könyv-főtöktől meg-intettetvén arról, hogy sok magánvos Házi-gazdák ama' nagy érdemű Mátyus Istvan Orvos Urnak számos hasznairól nevezetes Könyvét, illy izim alatt *Mátyus István. M. D. O., és Uj Diætica, az-az: ételnek, és egészségnök fenn*

urtására az Istentől adattatott szereknek a' szerént való elő-fzámlálása, a' mint azokra az Emberek idővel magok károokra, vagy hasznokra reá akadtak, 's véleketek. 6 darabban) örömet meg-szereznek magoknak, a' ez valamivel óltóbb volna. Minthogy tehát melin lehet óhajtani, hogy ezt a' hasznos Könyvet minden elki Pásztor, és más akár minémü Tiszt-viselő Urak magoknak meg-szerezhessék, hogy ez által gyakorabban a' szegényebb föld-mivesnek könnyű módon leessenek segítségére; hogy ez által-is meg-mutassam hazafiakhoz vonzó határozatlan hajlandóságomat, augustus Hónapnak végéig e' nevezett híres, és ó nagy irabokból álló költséges Könyvnek árát 9 forintokról for. és 40 krajzárookra alá szállítottam, de ellenben en ki-fzabott időnek folyta után annak előbbeni 9. rintokból álló árát vizsiza fogom állítani. A' kik hát ezt a' nevezetes Könyvet magoknak meg-szerezni ványják, azok, élvén az időnek alkalmatosságával, entsék magokat Pesten, vagy Po'sonyban saját Könyv-oltjaimban. Költt Po'sonyban 10. Juliusban 1804.

FÜSKÜTI LANDERER MIHÁLY

Cs. Kir. priv. Nemzeti Könyv-nyomtató, és Aros.

' *Ki-adónál, nem különben az ő ismeretes biztosainál több jeles könyveken kívül ezek-is taláztatnak; úgy mint:*

ORÍTHIA' MAGYAR AMAZON' TÖRTÉNETEI.

a Perecsenyi Nagy László; egy gyönyörű szép képl egygyütt sárga borítékban 8vo 1804. 45 xr.

A' JÓ GAZDA-EMBER,

gy-is olly' hasznos Könyvetske, mellyben a' szorgalatos, és gondos Gazdáknak számokra, az ő házaik-n, házaik körül, és külső gazdagságjokban sok elő-dúlándó hasznos dolgok fel-jegyztetnek. Anglus elyből Magyarra fordította Kö-halmi Fekete Gergely, ó Második Nyomtatás Po'sonyban 1804. 34 xr.

MAGYAR és ERDELY ORSZAGI

NEMZETI KALENDARIUM

25. Elzindöre. Veres, és kék borítékban köttve 14 xr. JOLANKA ETELKANAK LEANYA

a Dugonics András Kir. Oktató, 8ad rétb. 10. képek- 2 Rész. 4 for.

Ezen kívül vagynak a' fenn-nevezett Királyi tató Úrnak számos munkái közzül még ezek-is. úgy- at: 1) Etelka' történetei. 8ad rétb. 2 Rész. 2 for.

Arany-pereczek, avagy Macskási Juliánnának tör- etei. 8ad rétb. 1 for. 15. xr. 3) A' Szerecsenek. 8ad b. 2 Rész. 2 for. 4) A' Gyapjas Vitézek 8ad rétb. 2 sz. 2 for. 5) Jeles Történetek. 8ad rétb. 2 Rész. 2 6) Római Történetek. 8ad rétb. 1 for. 15 xr.

7) A' Magyarok' Uradalmaik. 8ad rétb. 1 for. 8) A' Trója' vézdelme. 4ed rétb. 1 for. 9) A' Tudákosság-
nak (Mathesis) 4 Könyvei 2 for. 10) Argonauticorum,
sive de vellere aureo libri XXIV. 8ad rétb. 1 for.

A' Lovak' külső szép termetek', és hibaik' meg-
isméréséről, 's azoknak külső, és belső betegségeik'
meg-orvoslásáról három rézre metzett táblákkal. Irta
Tolnay Sándor, a' barmokat orvosló tudományak Tu-
dóssa, és a' Pesti Királyi Universitásban Tanítottja. nagy
8ad rétb. 1. for. 15. xr. Ugyan ezen nagy érdemű Ki-
rályi Tanítottónak munkái között talátnak még e' kö-
vetkezendők-is. úgy mint: 1) A' barmokat orvosló könyv,
melly a' lovaknak, szarvas marháknak, sertéseknek,
's a' t. betegségeit, 's azoknak orvoslása' módját fog-
lalja magában. 8ad rétb. 51. kr. 2) Compendium artis
Veterinariae Pathologicum de cognoscendis, et curandis
animalium epidemico-contagiosis, et praecipuis sporadicis
morbis, cum adnexis formulis, et tabellis 8vo
majori. 1 fl. 15 xr.

Magyar Fizika, az: az: a' Természeti Böltselke-
dés' Elei, Newton' Tanítványinak nyomdoka szerént.
II. Darab 8vo. 51 xr.

Elisa' Testamentoma a' maga kedves leányához;
avagy olly' anyai oktatásak, mellyekben a' szép Ne-
nek Házastársi, Gazd' aszfzonyi, Anyai, és Nevelői
főbb kötelességeit rövideden elő-adattatnak. 8ad 40. kr.

Az Útak' és Utzak' építésének módja, Magyarúl
ki-adta Kovács Ferentz Matematikus 8vo. 1 for.

Ama' híres, és az egész Világon el-terjedett Tifz-
letes Símándl Atyafiságnak Történetei, és dítséretes
Törvényei; A' Társaság' Fő Elöl-ülőjének szép be-
szédjével egygyütt; Mostan leg-előbbször a' Társaság-
nak parantsolatjából a' Zsámbéki Símándl Atyafiaknak
bővebb tökéletesítetések végett Magyar nyelven ki-
bottsáttatott. Paputs-falván 1804. Ró'zsa színű borí-
tékban. 15 xr.

Boetius Szeverinus Torkvátusnak öt könyvei, a'
Filosofiának, vagy-is Böltességnek vizsgálásáról,
Magyarra fordította Illei János. 30 xr.

Josephi Koller &c. Historia Episcopatus Quinque-
Ecclesiensis Tomi V. cum Prolegomenis & 17 Tabellis
æri incis. 4to maj. usque finem Augusti a. c. prostat ad-
huc a' fl. 13. 30 xr. elapso isto Termino constat iter. 19 fl

Décsy, Magyar Királynék', az ő Királyi jussokka.
egygyütt, Históriája. 8vo Pesten. 36 xr.

Specimen Vocabularii Theologico-Canonistici La-
tino-Hungaricum, ad usum junioris Cleri. Deák, és
Magyar Theológiai, 's Egyház-törvényi Szó-tárnak
Próba-tétele, a' fiatal Papság' hasznára írta P. L'gyván-
li Zozimus. 8vo. 45 xr.

Frantzia Országának az első fel-zendülésétől fogv
el-követett gyilkos, és szerentsétlen Történetei. 8vo Po-
'sonyba. 36 xr.

A' Pártos Jérusálem. IX. Énekekben. Irta Nagy Fe-
rentz, a' Sáros - Pataki Réf. Collégiumban ez időben
Hum. Próf. 8ad rétb. 30. xl.

Haller Albertnek a' Szent Irásban lévő leg-fonto-
sabb Igazságokról írott Levellei. Fordította Német
nyelvből Magyarra Szilágyi Márton. 8vo. 30 xr.

Du Fresne Caroli, Illyricum vetus, ac novum, sive
historia Regnorum Dalmatiæ, Croatiae, Slavoniæ Bos-
niæ, Serviæ, atque Bulgariæ. Folio. 1 fl. 30. xr.

Herkulesnek, (kereszttyén) Bullioni Godofrednek Ha-
di munkái. Irta Deákbold Gerő György 2. Réfz. 1 fl. 8. xr.

Magyaroknak Eredetéről, Ezeknek Királyaiknak
életekről, viselt dolgaikról, halálokról, temetségekről.
8vo Po'sonyban 15 xr.

Köleseri Samuelis de Keres - Eer Auratia Romano-
Dacica, una cum Valachiaë Cis - Alutanæ subteraneæ
Descriptione Michaelis Schendo, R. C. Eq. Vanderbech.
8vo. 1 fl. 15 xr.

Magyar Gyász; az az: Második Lajos' Magyar
Királynak, a' Mohácsi mezőn történt vezedelme, Ver-
sekben. 8vo Pesten. 30 xr.

Kálmet Agostonnak a' Szent Irásbéli dolgokról va-
ló Beszélgetései, mellyet magyar nyelven ki-adott Sze-
redai Antal, az Erdély - Károlyvári Káptalannak Pre-
postja. 2 Darab. 1 fl.

Néma Mester, az-az: olly' Hazi Könyvetske, melly-
ben némelly különös köz - jóknak fel - jegyzései egy-
be szerkeztetve fel-találtatnak. Masodik Nyomtatás. 8ad
rétb. 1803. 24. xr.

Mezengy, az az: Pásztori Vers, és abban gyönyör-
ködök; íratott Perecsenyi Nagy László által. 8vo 20 xr.

Oktatás, (vallásbéli;) a' Kisdedeknek, a' Katolikus
Szülőknek, és Tanítóknak közönséges hasznokra. *Mel-
tő volna, hogy ezen épületes Könyvetskét minden Atyák
és Anyák gyermekeik előtt üres óráikban olvasgatnák,
avagy mások által előttök olvastatnák.* 8. Pos. 24 xr.

Vajda Sámuel, Szent Benedek Szerzetén lévő Tiha-
nyai Klastromnak Apát - ura, a' mi Urunk Jésus Kris-
tus' Élete, mellyet a' négy Evangyéliomokból egygyet
tsinálván, rendbe-fzedett, és sok idvefséges Tanúságok-
kal meg-bővített. III. Kötés. 4ed rétb. 4. fl.

Németh Mihály, Sövény házi Plébánus, a' Selyem-
Juhokról való Oktatás. 8vo Pos. 36 xr.

Molnár Tizen-öt Levellei a' jó Nevelésről. 8vo. 30 xr.

~~Szent - István Klastromi Történeti. I. Darab. 24 fl.~~

Némethi Sámuel Hív Lelki Pásztor 1 fl.